

РЕШЕНИЕ

№ 8108

гр. София, 22.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 50 състав,
в публично заседание на 14.11.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Бойкинова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **8999** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс(АПК) във вр. чл. 68 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.).

Образувано е по жалба на Министерство на образованието и науката (МОН), чрез процесуалния си представител С. С. – държавен експерт, срещу решение № 307 от 15.08.2023 г. на Комисията за защита от дискриминация (КЗД) по преписка № 224 от 2022 г., в частта с която е установено, че по отношение на П. А. Ч. е извършена пряка дискриминация по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. по признак „образование“ от министерството и в тази връзка се предписва МОН да се въздържа от дискриминационни действия и да не допуска неравно третиране на студенти.

Жалбоподателят излага твърдения за незаконосъобразност на обжалваното решение, като постановено в нарушение на административно производствените правила и в противоречие с материалноправните разпоредби. Твърди, че при постановяването на решението КЗД не е изследвала причините за неиздаване на стикер за дипломите за завършена степен на висше образование по специалност „Право“ във Варненския свободен университет „Черноризец храбър“, както и че не е отчела незаконосъобразността на обучението и в тази връзка отговорността на университета, а единствено е сравнила крайния резултат, поради което комисията е достигнала до неправилен извод за наличие на осъществена дискриминация по признак “образование“. Наред с това сочи, че спрямо студента П. Ч. не са извършени дискриминационни действия от страна на МОН, доколкото правоотношението по

повод издаването на холограмен стикер за диплома за завършено висше образование е възникнало между висшето училище и министерството от една страна, а от друга по отношение на студентите, на които е потвърдено издаването на холограмен стикер от информационната система на МОН не е установено несъответствие, каквото е било установено първоначално по отношение на П. Ч.. Жалбоподателят оспорва изводите на КЗД за бездействие от страна на МОН, предвид установеното по делото, че за проведеното обучение на студента са поискани допълнителни доказателства, като изтъква, че забавянето на издаването на стикер на няколко лица включително и на жалбоподателя, не може да се обвърже с неравно третиране по някои от признаците по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр.

В съдебно заседание жалбоподателят – Министерство на образованието и науката, редовно призован, се представлява от юрк. С., който моли да се отмени процесното решение като неправилно и необосновано.

Ответникът – Комисия за защита от дискриминацията, редовно призован, не изпраща представител.

Заинтересованата страна – Варненски свободен университет „Черноризец храбър“, редовно призован, се представлява от адв. Д..

Заинтересованата страна – П. А. Ч., редовно призован, се представлява от адв. Д., който претендира за неоснователност на жалбата и моли решението на КЗД да се остави в сила. Претендира разноски и за двете заинтересовани страни.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител.

Съдът, след като обсъди доводите на страните, прецени представените по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

Административното производство е образувано по повод на жалба от П. А. Ч. до КЗД с вх. № 44-00-3043 от 26.09.2022 г. с оплаквания за наличие на дискриминация по признак „образование“ или „лично положение“, касаещо поставянето на група лица в особено неблагоприятно положение спрямо друга група лица при сравними сходни обстоятелства. В жалбата до КЗД се сочи, че П. А. Ч. е завършил през 2018 г. Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ (ВСУ), специалност „Противодействие на престъпността и опазване на обществения ред“ (ППООР) – ОКС Бакалавър, като в последствие отново през 2018 г. е приет в същия университет специалност „Право“. Посочва, че от специалността „ППООР“ са му били признали изпити за специалност „Право“, като успешно е положил останалите семестриални изпити съгласно учебния план, както и държавните изпити по специалност „Право“. Пояснява, че предвид установеното забавяне на издаване на неговата диплома с писмо до МОН с вх. № 94-2422 от 21.06.2022 г. е поискал издаване на съответния стикер, като с писмо на заместник-министъра на образованието и науката с изх. № 94-2422/06.07.2022 г. е уведомен, че е налице несъответствие относно данните за неговото обучение с оглед продължителността на същото и изискванията на чл. 6, ал. 1 от Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „Юрист“.

Въз основа на жалбата на П. Ч. с разпореждане № 603 от 18.10.2022 г. КЗД е образувала преписка с № 224/2022, която е разпределена на 5-членен състав.

Видно от писмо с вх. № 90-08-97 от 07.12.2022 г. на МОН до КЗД по повод образуваната преписка № 224/2022 г. се изразява становище, че не е налице отказ за издаване на холограмен стикер, а изясняване на факти и обстоятелства във връзка със съкратено обучение на студента по специалност „Право“. В становището си МОН

твърди, че съгласно данните, подавани от ВСУ „Черноризец храбър“ в регистъра на действащите и прекъсналите студенти, за П. Ч. е проведено обучение по специалността от регулираните професии „Право“ през учебната 2018 – 2019 година в рамките на един семестър в 1-ви курс, един семестър в 4-ти курс, през учебната 2019-2020 г. е проведено обучение в рамките на 2 семестъра в 5-ти курс, а през учебната 2020 – 2021 г. е проведено обучение в рамките на 1 семестър в 6-ти курс, което обучение не е изпълнило изискванията на Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (Наредбата) в приложимата ѝ редакция, а именно – продължителност не по-малко от 10 семестъра.

Не се спори между страните, че с писмо с изх. № 94-2422/06.07.2022 г на заместник-министъра на образованието и науката студентът П. Ч. е уведомен, че причина за неиздаването на холограмен стикер е констатираното несъответствие на проведеното обучение по специалност „Право“ в ВСУ „Черноризец Храбър“ с изискванията на чл. 6 от Наредбата, както и за възможността му да се обърне към висшето училище, което да определи при какви условия в конкретния случай може да бъде приведено обучението в съответствие с изискванията.

Видно от протокол от проведено открито заседание на петчленен състав на 15.08.2023 г е взето решение № 307 по преписка № 224 по описа за 2022 г. на КЗД. С решението е установено, че по отношение на П. А. Ч. е извършена пряка дискриминация по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. по признак „образование“ от страна на МОН, не е извършена дискриминация по признак „лично положение“, не е извършена дискриминация от ВСУ „Черноризец Храбър“ по признаци „образование“ и „лично положение“, като на основание чл. 47, т. 4 от ЗЗДискр. се предписва на МОН да се въздържа от дискриминационни действия и да не допуска неравно третиране на студенти.

При така установените факти, Административен съд – София град достига до следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в преклузивния срок за оспорване, от активно легитимирано лице и е насочена срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 АПК, който подлежи на съдебен контрол за законосъобразност, съгласно изричната разпоредба на чл. 68 ЗЗДискр.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Оспорваното решение № 307 от 15.08.2023 г. е постановено от компетентен орган, в кръга на правомощията му, съгласно чл. 47 ЗЗДискр. В съответствие с чл. 48, ал. 1 и ал. 2 във вр. с чл. 54 ЗЗДискр. решаващият състав на КЗД е определен с разпореждане на председателя. Спазена е разпоредбата на чл. 64, ал.1 от ЗЗДискр., като в случая решението е взето с единодушие.

Решението е в предписаната от закона форма, и при постановяването му не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, установени в чл. 50 – чл. 70 ЗЗДискр. След определяне на докладчика на решаващия състав е изпълнена процедурата по проучване на преписката и събиране на доказателства, необходими за изясняване на спорните факти и обстоятелства. Страните са били поканени да се запознаят със събраните материали, да изразят становища по тях, както и да ангажират допълнителни доказателства и изложат твърденията си. Процедурата по събиране и проучване на доказателства е приключила със заключение на докладващия преписката, проведено е открито заседание, за което страните са били редовно призовани. Следователно в хода на административното

производство не са допуснати нарушения на административнопроизводствените правила от категорията на съществените, които да са ограничили правото на защита на оспорващия, както и да са пречатствали възможността му адекватно да я организира.

Така постановеното решение е неправилно и противоречащо на материалния закон, като съображенията за това са следните:

За да обоснове извод, че студентът Ч. е бил третиран по-неблагоприятно по признак „образование“ съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр, КЗД е приела, че студентът е бил в ситуация, в която макар и да отговаря на условията за издаване на холограмен стикер на дипломата му, не е получил идентичен подход в третирането с този, при който неговите колеги са били снабдени с дипломи съдържащи холограмни стикери издадени от МОН. За сравнение и извършване на съпоставка относно наличието на по-неблагоприятно третиране спрямо студента Ч. комисията се е позовала на информация за студентите от държавно-изпитната сесия на 2020 г., които са получили холограмни стикери от МОН. Според КЗД последното обосновавало осъществяване на акт на дискриминационно третиране, с което е нарушен ЗЗДискр.

Съгласно чл. 9, ал. 3, т. 5 Закона за висшето образование (ЗВО) Министерският съвет определя държавните изисквания относно придобиването на висше образование в различните образователно – квалификационни степени и специалностите от регулираните професии (сред които е и специалността „Право“). В разпоредбата на чл. 7, ал. 1 ЗВО е предвидено дипломите за завършена образователно-квалификационна степен на висшето образование да се издават от съответното висше училище, като те се признават от държавата, при условие че обучението е проведено в съответствие със ЗВО и с държавните изисквания (чл. 7, ал. 3 ЗВО).

На основание законовата делегация на чл. 9, ал. 3, т. 11 във връзка с чл. 7 ЗВО с Постановление № 215 на Министерския съвет от 12.08.2004 г. е приета Наредба за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища (НДИСОДИВУ), като в чл. 4, ал. 4 НДИСОДИВУ е предвидено поставянето на холограмен стикер върху диплома за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование. Съгласно чл. 4, ал. 7 НДИСОДИВУ диплома за завършено висше образование без холограмен стикер не се признава от държавата. В чл. 4а от НДИСОДИВУ е описана процедурата за предоставяне на холограмен стикер, според която всяка година до 30 ноември висшето училище предоставя в МОН данни за студентите, които се очаква да се дипломират през учебната година, ако са изпълнили всички задължения по учебния план на съответната дисциплина, като според 4а, ал. 2 МОН извършва проверка чрез регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, б. „в“ ЗВО и писмено уведомява висшето училище в случай на констатирани несъответствия. Следователно в правомощията на МОН е да извършва проверка на предоставените му данни в регистъра, като съгласно разпоредба на чл. 4 ал. 5 от НДИСОДИВУ холограмният стикер след спазване на горната процедура се предоставя от МОН на висшето училище, ако обучението е проведено в съответствие със ЗВО и държавните изисквания. Горното налага извода, че правоотношението по издаване на холограмния стикер възниква между МОН и съответното висше учебно заведение, а не между МОН и съответния студент от висшето училище.

Обучението по специалност „Право“ е регламентирано с Наредбата за единните

държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (отменена с ПМС № 165 от 12.07.2022 г.), тъй като получаването на диплома за тази специалност е условие за регулирана професия. В Наредбата се съдържат изискванията относно продължителността, задължителните дисциплини, стажовете, вида и начина на провеждане на изпитите, като в чл. 5 от Наредбата е предвидено обучението за придобиване на висше образование по специалност „Право“ да е с продължителност не по-малко от 10 семестъра и с минимален хорариум 3500 учебни часа.

С разпоредбата на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. се съдържа забрана на всяка пряка или непряка дискриминация на основата на признак на „образование“. Съгласно чл. 4, ал. 2 ЗЗДискр. пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. Легалната дефиниция на понятието „неблагоприятно третиране“ се съдържа в §1, т. 7 във връзка с т. 8 от ДР във връзка с чл. 4, ал. 2 и ал. 3 ЗЗДискр. и това е „всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл. 4, ал. 1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица“.

В случая липсват доказателства П. А. Ч. целенасочено да е бил по-неблагоприятно третиран от МОН в сравнение с останалите студенти, на които в предходен период е бил издаден холограмен стикер, както и поведение към студента, което да е пряко и непосредствено обвързано от защитен признак „образование“. Това е така, тъй като забраната за всяка пряка или непряка дискриминация на основата на признак на „образование“ не се отнася до всяко различно третиране, а единствено до разлики в третирането, които не могат да бъдат оправдани от обективни и разумни основания. В случая както по-горе се посочи, проверката от МОН по отношение на обучението на студента П. Ч. е оправдана с изискването на чл. 4а, ал. 2 НДИСОДИВУ и чл. 6, ал. 2 от Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (отм.).

В случая безспорно по делото е, че във връзка с издаването на холограмен стикер МОН са констатирани несъответствия на проведеното обучение на студента П. Ч. с изискванията на ЗВО, което е наложило да се извърши проверка и да се изискат допълнителни доказателства от висшето училище. Различията в тълкуването на относимата нормативна регламентация от страна на МОН за формата и продължителността на обучението по специалност „Право“ не обуславя непременно извършен пряк дискриминационен подход към П. Ч., още повече че по делото се установява, че и спрямо други студенти от ВСУ „Черноризец Храбър“ не са били издавани валидиращи стикери на дипломите им, именно поради разбирането на МОН, че обучението им не е протекло при спазване на единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“.

Доколкото в правомощията на МОН е да извършва проверка за съответствието на проведеното обучение на студентите с изискванията на ЗВО, то не може да се приеме за правилен подхода на КЗД при извършеното сравняване спрямо студента Ч. за по-неблагоприятно третиране да се вземе предвид обстоятелството, че на други студенти от специалност „Право“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ е бил издаден холограмен стикер, тъй като всеки случай е конкретен и подлежи на самостоятелна

проверка.

Предвид горното съдът намира, че конкретните действия на МОН по издаване на холограмен стикер за дипломата на студента П. Ч. не са били насочени конкретно към него с оглед неговото образование или лично положение, а са имали за цел да проверят дали обучението му е проведено при спазване на единните държавни изисквания и ЗВО, поради което и тези отношения изключват съзнателни и целенасочени действия от МОН към конкретен студент и не могат да доведат до по-неблагоприятното му третиране по смисъла на §1, т. 7 във връзка с т. 8 от ДР и чл. 4, ал. 2 ЗЗДискр. на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр.

По горните съображения съдът намира, че решението на КЗД в оспорваната част е неправилно, поради което следва да се отмени.

Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд - София -град, Второ отделение, 50-ти състав:

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение № 307/15.08.2023 г. на Комисията за защита от дискриминация по преписка № 224 от 2022г., в частта с която е установено, че по отношение на П. А. Ч. е извършена пряка дискриминация по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. по признак „образование“ и се предписва на Министерството на образованието и науката да се въздържа от дискриминационни действия и да не допуска неравно третиране на студенти.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: